

UITKIJKEN

Gedenken

‘Opdat wij nooit vergeten.’ Elk jaar opnieuw klinkt dat als motto boven de herdenkingen op 4 en 5 mei. Dat zal in 2025 niet anders zijn. Het appèl tot gedenken wordt vast alleen maar sterker nu vrede in een toenemend aantal regio’s ver te zoeken is. Ook veel ooggetuigen van ‘de oorlog’, zoals onder ons bijvoorbeeld Jaap de Jong (zie pag.16 e.v.) en andere 85-plussers, bevestigen dat vergeten geen optie is. Want al zou je het wensen, sommige gebeurtenissen zijn als een kerf in je ziel. Niet weg te poetsen.

Behalve zij die het aan den lijve ondergingen, zijn er natuurlijk ook veel mensen die de oorlog niet zelf meemaakten, maar wel de gevolgen met zich meedragen. De ‘tweede generatie’, zoals dat heet. Inmiddels is zelfs de ‘derde generatie’ hoorbaar en zichtbaar tijdens diverse herdenkingen. Aangrijpend vind ik dat, die koppels van een kleinkind en een grootouder die in het openbaar iets delen van wat zij doormaakten. Je moet het maar kunnen.

Zwijgen

Bij ons thuis was de oorlog nooit ver weg. Mijn ouders waren twintigers toen die begon. Ze hebben er naderhand nauwelijks over kunnen spreken. En ook al werd de vlag op 5 mei vanaf halfstok altijd trouw in top gehesen, toch was ‘bevrijding’ iets wat bij ons thuis nooit voluit binnenkwam.

Als kinderen kregen we er enkel wat flarden van mee, droge feiten: over mijn vader, die in de meidagen van 1940 als militair werd gemobiliseerd, in een van de frontlinies terecht kwam, krijgsgevangene werd in Scheveningen, de oproep tot werken in Duitsland ontweek en daarna tot het eind van de oorlog moest onderduiken.

Als kind bewaarde ik dit stilzwijgend in mijn hart als heldendaden.

Toen mijn ouders overleden waren, vonden wij onder in een la van mijn vaders bureau een verzegeld document. Dunne velletjes vergeeld kladpapier, met daarop van minuut tot minuut zijn (nooit overgedragen) verslag voor een meerdere, over de Slag rond de Moerdijk, 10 tot 14 mei 1940. Ik herkende zijn handschrift in de korte, feitelijke notities. Maar wat me het meeste aangreep was de chaos, de vertwijfeling, de beklemming die eruit sprak. Het zette mijn vader postuum in een ander licht. Met nieuwe ogen keek ik terug op zijn ongeduld, zijn angsten, zijn afwezigheid, zijn zwijgen.

Vieren

‘Vier vrijheid.’ Ook zo’n motto dat elk jaar terugkomt. Maar hoe dan? Bij bevrijding gaat het in mijn ogen niet enkel om de Duitse aftocht, hoe belangrijk ook (geen misverstand daarover), maar misschien nog wel meer om datgene wat eruit voortkwam en nog altijd voortkomt. Hoe ontdek je vrijheid, hoe leer je wat dat is, ook als het je zo haperend is doorgegeven? En hoe geef je zelf de herkrege ruimte, de vrijheid door?

De laatste jaren komen er steeds meer verhalen los van ooggetuigen, lijkt het wel. Ook, juist, verhalen die schuren of ronduit pijnlijk zijn. De commotie en discussie rond de openstelling van het Archief voor Oorlogsdocumentatie zegt ook wel wat. Wat doe je met verhalen van anderen? Luisteren zonder te (ver)oordelen is een opgave. Maar ook: feiten zonder de menselijke beleving daarachter kunnen je zomaar op een verkeerd been zetten.

We kunnen de geschiedenis niet veranderen. In grote lijnen hebben we geen invloed op wat ons in het leven is overkomen en nog overkomt. Waar het in mijn ogen dan om draait is de vraag: Wat staat *mij* te doen? Wat doe ik met het leven dat me wordt gegeven en wat doet dat met de ander? Wat geef ik door? En, misschien wel de hamvraag: wat of Wie is mijn kompas als het om vrijheid gaat?

Coosje Haan, redacteur kerkblad

Ries van den Brink

Op 12 maart overleed in zijn vertrouwde omgeving Marinus (Ries) van den Brink op 81-jarige leeftijd.

In januari waren er zorgen om zijn gezondheid, een slechte nierfunctie. Uiteindelijk volgde dialyse. Ries ging het allemaal met vertrouwen tegemoet, het was immers 'altijd nog beter geworden'. Het kostte hem ontzettend veel moeite de harde realiteit te aanvaarden dat dat deze keer niet meer zou gebeuren.

Het was hem alles waard thuis te zijn, bij Annelies, op de boerderij; de kinderen, kleinkinderen, een achterkleinkind, dichtbij. Het was vrij overzichtelijk waar Ries gelukkig van werd: zijn familie, met de trekker op het land, de dieren, zijn vertrouwde omgeving. Voor dat alles was hij ook bijzonder dankbaar.

Hij genoot van veel: van de danslessen die hij eerder met Annelies volgde, van uitstapjes en vakanties en van de simpele dingen als 'gewoon een beetje aan de gang blijven', van stroopwafels en Mentos snoepjes, een kopje thee drinken met een van de kleinkinderen. Regelmatig kwam dan zijn lievelingsopmerking naar voren: "Mooi wah!"

Ries was zich er als boer zeer van bewust dat wij veel niet in de hand hebben, dat veel ons toevallig gebeurt: blijven de dieren gezond, valt er op tijd regen, is het droog genoeg als je moet hooien of oogsten? Hij had het wel over dat afhankelijk zijn: we denken dat we alles zelf in de hand hebben, maar zo ligt dat niet. Hij zei: "Je moet je toch overgeven en bepaalde dingen loslaten. En dankbaar zijn voor wat je toevallig en waar je blij mee bent."

Daar hoorde voor hem ook vertrouwen op God bij. Nee, hij liep daar niet mee vooraan, zoals hij zei; Ries was niet van de grote woorden. Maar toch was dat wel zoals hij het voelde: vertrouwen op God, dat had hij nodig, zeker ook in die laatste, moeizame weken.

We hebben Ries herdacht in de kerk in Driel, waar hij trouw naartoe ging. Ries heeft veel gedaan voor de kerk en had veel fijne contacten. Tijdens de dienst klonk de bij hem zo passende muziek van Tom Jones over 'the green green grass of home'. Persoonlijke woorden van dochter Inge namens de kinderen en van de kleinkinderen maakten het een waardevol afscheid, met een traan én een lach.

En we lazen we uit Psalm 84, waarin de trouw van God bezongen wordt: *God, de Heer, is een zon en een schild. Genade en glorie schenkt de Heer, zijn weldaden weigert Hij niet aan wie onbevange op weg gaan. HEER van de hemelse machten, gelukkig de mens die op u vertrouwt.*

Ries wordt door veel mensen gemist. Wij wensen hen allen, zijn naasten in het bijzonder, veel sterkte.

Ds. Marieke Muijen

Omzien naar elkaar

Grady van Wely is voor een behandeling naar het ziekenhuis geweest. Goede beterschap gewenst.

Ook Jan Willemsen heeft weer een paar dagen in het ziekenhuis gelegen, nadat hem een paar weken geleden een herseninfarct trof. Hij moet voorlopig rustig aan doen. Voor Janny geldt dat op een andere manier: zij is aan het revalideren na haar heupoperatie (nu ook de andere heup) en dat gaat rustig aan de goede kant op. We wensen hen allebei moed en beterschap.

Bericht van overlijden

Mw. Zweers uit Heteren overleed in de week voorafgaand aan Pasen. Meer hierover in de volgende Ontmoeting.

Bedankje

“Dank jullie wel voor de lieve aandacht, rond het afscheid van Ries.”
Annelies van den Brink en fam.

Jubileum

Rauke en Gertruud Kooiman-Schuiling hopen D.V. op 10 mei hun 40-jarig huwelijk te vieren.

Wij wensen jullie samen met de kinderen en allen die om jullie heen staan een bijzonder mooie dag toe.

*Tel je zegeningen,
tel ze elke dag,
tel ze één voor één,
tel ze van klein naar groot,
tel iedere zegen
die je ontvangen mag
en vergeet er geen.*

*Wees zo tevreden,
tevreden met wat je hebt,
en vergeet niet voor al deze dingen
GOD te danken
in je gebeden.*

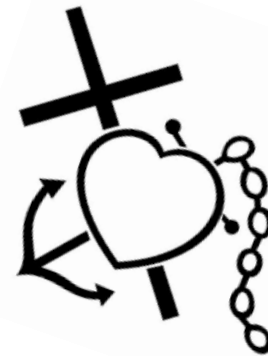
GESPRESKRING 'LEVEN EN GELOOF'

Het goede leven

Uit de eerste bijeenkomst in maart diepten we heel wat thema's op die ons bezighouden. De tweede keer concentreerden we ons op 'het goede leven'. Wat te doen? Wat te laten?

We luisterden eerst naar wat David erover zegt in psalm 34, zoals: *Hebben jullie het leven lief, wil je goede jaren genieten? Behoed dan je tong voor het kwaad, je lippen voor woorden van bedrog. Mijd het kwade, doe wat goed is, streef naar vrede, jaag die na.*

Ook lieten op ons inwerken wat Paulus (in Galaten, Filippenzen) schrijft over onze wil (onze onmacht?) en de kracht van de Geest, en hoe tegengesteld die kunnen zijn.

We herkenden er allemaal wel wat van. Afgunst én iemand iets gunnen, boosheid én vriendelijkheid, angst én moed, irritatie én geduld. De neiging om anderen, maar ook jezelf te (be)oordelen, de maat te nemen, en wat daar soms achter zit. Onbarmhartigheid versus genade. Mooi hoe er ruimte was om daar in alle eerlijkheid over te vertellen en ook van elkaar te horen welke vragen daarbij opkomen, dingen die soms taai zijn, niet te overzien. Zo verkenden we al luisterend stukjes van ons leven met elkaar en met God, en hoe divers dat kan zijn en wat een zoektocht soms. En ook hoe je dan koers kiest, en wat je drijft.

Misschien is dat wel de essentie van de gespreksgroep: dat het er niet om gaat dat je naar huis gaat met klip-en-klare antwoorden of oplossingen, maar met het ontspannen gevoel dat je er niet alleen voor staat.

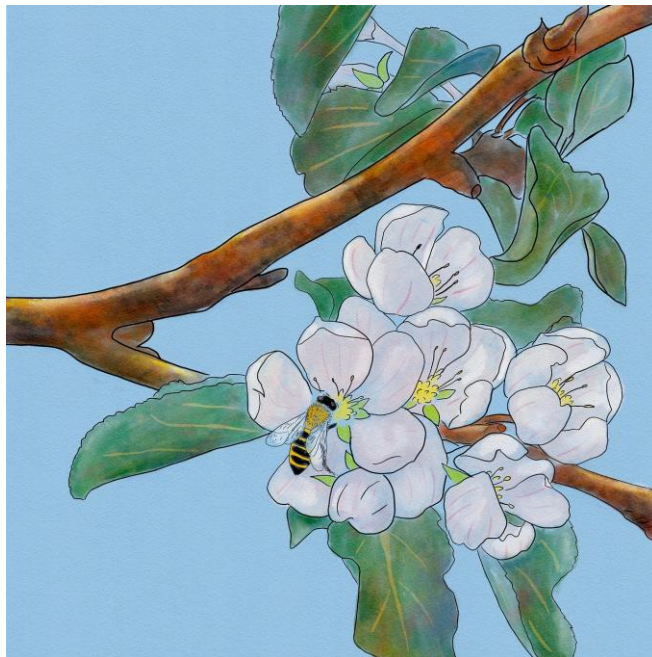
De volgende keer verschuiven we hem op verzoek naar de middag: woensdagmiddag **7 mei**, van 14:30-16:00 uur in Ons Gebouw.

Vanaf 14:15 uur staat de koffie/thee klaar.

Niet eerder geweest? Geen enkel probleem. Van harte welkom!

Het gesprek gaat dan over 'Geloof, hoop en liefde'.

*Hartelijke groet, ook namens Marieke Muijen,
Coosje Haan*

4 mei: Leger des Heils

“Een dak boven je hoofd, een voedzame maaltijd, fatsoenlijke kleding. Of een arm om je schouder en hulp als je helemaal aan de grond zit. Wij geloven dat iedereen recht heeft op een eerlijke kans en een menswaardig bestaan.

Daarom helpen we kwetsbare mensen in onze samenleving.”

Zo verwoordt het Leger des Heils zelf het werk dat ze doen.

Wilt u hen helpen helpen? Van harte aanbevolen!

11 mei: Wilde Ganzen

‘Samen sterk tegen armoede.’ Onder dit motto steunt Wilde Ganzen overal ter wereld aanpakkers die armoede van onderop doorbreken. Dit doen zij met kennis, met een sterk netwerk en met geld. Elk project is bedoeld om mensen een duwtje in de rug te geven om hun armoede te doorbreken.

18 mei: Pastoraat

Met deze collecte ondersteunen we het pastorale werk en dragen we bij aan de kosten die daarvoor worden gemaakt.

25 mei: Bloemen in de dienst

Elke zondag staat er een verse bos bloemen op de liturgische tafel, voorin de kerk. Mooi tijdens de dienst, als decoratie, en daarna gaan deze bloemen als groet naar gemeenteleden die we willen bedanken of die wel wat bemoediging kunnen gebruiken. Met onze financiële bijdrage houden we de vaas gevuld.

1 juni: Plaatselijk diaconaal werk

Met deze gaven ondersteunen we het werk van de diaconie in onze eigen gemeente.

Op de volgende twee pagina's een nieuwsbrief van Rob Hulshuizen van Stichting Hulp Haïti Driel, door de diaconie doorgestuurd voor het kerkblad. Als het goed is, is deze ook opgehangen in Ons Gebouw.

Hulp Haïti

Voor o.a. werkgelegenheid en medische hulp.

Ook uw hulp is nodig!!

Nieuwsbrief voorjaar 2025 van Rob Hulshuizen, uit Passe-Catabois Haïti

Op het moment dat ik deze nieuwsbrief schrijf is Jacqueline in Nederland bij haar ouders die ze al 2.5 jaar niet heeft gezien. Zelf heb ik de dagelijkse leiding van het ziekenhuis overgenomen samen met ons team.

Doordat er geen vervanging voor haar in het ziekenhuis was zou het ziekenhuis moeten sluiten, maar daar is nu verandering in gekomen.

Lichtpuntjes in de duisternis

In januari kwam er een jonge arts zijn CV bij ons afgeven omdat hij niet meer in Port-au-Prince kon blijven door de bendes die daar de stad hebben overgenomen. Hij ging terug naar zijn ouders die ongeveer 15 km van ons vandaan wonen. Hierdoor kwam er voor ons een mogelijkheid om ervaring met deze arts op te doen. Hij is gestarte met twee dagen in de week (er was te weinig geld om hem te betalen). Een maand later was er een periode waarin hij patiënten zag en daarna werden die gezien samen met Jacqueline.

Hij moest erg wennen aan ons systeem van werken dat radicaal anders is dan in de Haïtiaanse ziekenhuizen en klinieken. Wij proberen de patiënten zo goed mogelijke zorg te geven met zo min mogelijk kosten. We houden rekening met de draagkracht van de patiënten terwijl er op andere plekken wordt gekeken hoe ze zoveel mogelijk geld kunnen verdienen aan patiënten die zich melden in hun ziekenhuis. Ook de hoeveelheden medicijnen die worden voorgeschreven zijn daar bijna twee keer zoveel terwijl dat helemaal niet nodig is. Vaak is dit juist helemaal niet goed voor de patiënten.

Nieuwe arts

Ik heet Wilfrid Louis Charles, ik ben christen, ongetrouwd en 30 jaar oud. Ik heb mijn basis opleiding gedaan bij het College Notre Dame Fatima in Port de Paix en mijn vervolgopleiding aan de Universiteit van het licht in Port-au-Prince waar ik in 2021 mijn diploma van algemeen arts heb behaald. Daarna heb ik één jaar gewerkt. Door de situatie van het land ben ik teruggegaan naar mijn geboorte streek en heb ik mijn CV bij jullie ziekenhuis neergelegd. Daarna ben ik begonnen met werken.

Waterreservoir en klaslokalen

Verder ben ik als ingenieur ter plekke bezig met de bouw van een ondergronds waterreservoir van 110.000 liter. Dit reservoir is al klaar. De bouw van de eerste verdieping, met vier klaslokalen, doe ik samen met de eerste ingenieur die in de VS woont. Vroeger woonde hij in Haïti en werkte voor Bruce. We overleggen iedere werkdag per telefoon van 7.30 tot

Het waterreservoir

Bouw van de klaslokalen.

8.00 uur op het moment dat hij onderweg is naar zijn werk. We hopen de vier lokalen klaar te hebben voordat ik naar Nederland ga deze zomer voor een korte periode. Het project wordt gefinancierd door een aantal kerken in de VS die dit door vrijwilligers laten uitvoeren. Het zou veel meer geld kosten met betaalde krachten maar zoveel budget heeft de kerk niet. Daarom gebeurt het nu met vrijwilligers die ook de leiding hebben.

Misschien zult u zich afvragen waarom ik hieraan meewerk? Ik vind het belangrijk dat er in onze regio een school komt waar een goed niveau onderwijs wordt gegeven tegen een betaalbare prijs. Daar moeten alle klassen zijn van kleuterschool t/m de middelbare school. Voor de universiteit moet iedereen zich verplaatsen als daar geld voor is. We hebben al een staatsschool maar die functioneert heel slecht. Ik hoop dat zij door de concurrentie van deze school ook meer aandacht aan de leerlingen zullen gaan besteden zodat hun deuren open blijven. Daarnaast besluiten veel ouders op dit moment hun kinderen naar de stad te sturen. Maar omdat er weinig geld is, en daar alles moet worden betaald, gaat dit vaak heel moeilijk. Verder is er geen supervisie van de ouders waardoor de ouders niet weten wat de kinderen doen en of ze wel naar school gaan. Een ander probleem is dat veel meisjes zwanger worden en daardoor nooit hun schoolopleiding afmaken.

Waarom is een goede opleiding zo belangrijk in een land waar er bijna geen werk is? Opleiding is essentieel om niet te worden veroordeeld tot een leven in armoede. Als de secundaire opleiding niet goed voltooid wordt dan is het bijna ook niet mogelijk om een partner te vinden die echt geïnteresseerd is om samen een toekomst mee op te bouwen.

De school waaraan we werken heeft ook nog een groot aantal leerlingen van ons schoolproject dat dit jaar mede wordt gefinancierd door hulp uit de VS samen met hulp van de PKN-kerken uit Waalwijk en omstreken.

Verzoekje

*Mag ik één teder van u vragen om deze brief te kopiëren en aan anderen door te geven.
Onze hulp komt soms uit onverwachte hoek!*

Loveny

Na 3,5 jaar opleiding als laborante gevolgd te hebben is Loveny nu klaar met haar opleiding. Het enige dat nog moet gebeuren is de graduation en de diploma uitreiking. Dit gaat in juni zal gebeuren. Ze werkt nu weer in het ziekenhuis waar ze het laboratorium doet, echo's maakt en andere taken uitvoert.

We zijn van plan het laboratorium te renoveren en meer onderzoeken te gaan doen nu we hiervoor een gespecialiseerd persoon hebben.

We zijn van plan zowel de nieuwe arts als Loveny op stage te sturen zodat we daarna samen met de anderen van het operatie team weer kunnen gaan opereren. Hierdoor komt er meer geld binnen om veel kosten te kunnen dekken. Op het moment zijn we positief gestemd over hoe we verder zullen gaan. Loveny opereerde eerder ook al onder supervisie van Anne-Marie. We gaan kijken hoe alles zich ontwikkelt.

Loveny.

Het grootste probleem is dat we op het moment bijna geen geld hebben om salarissen te betalen waardoor de arts ook maar weinig krijgt. We moeten balanceren om de nodige medicijnen te kunnen kopen. De arts heeft een appartement achter in het gastenhuis. Hij woont hier als hij er is en heeft een nieuwe motor gekocht om zich te verplaatsen.

Problemen van het moment

Stroomvoorziening; op het moment hebben we weer 110 volt stroom op het gasten huis. De omvormer was verbrand en daardoor hadden we alleen maar 220 volt stroom. Daarna gingen ook de twee omvormers in de tweede accu stuk waardoor we in de huizen op het terrein geen stroom meer hadden. Nu hebben we weer verlichting. Een koelkast op 220 volt, die met een kleine omvormer werkt, staat in een ander huis waar stroom is als er voldoende zon is.

Ook de eerste accu – die de stroom voor het ziekenhuis levert – gaf problemen. Hij is 16 jaar oud en de accu's worden slechter en de panelen minder.

We waren dankbaar voor een donatie waarmee we met de dringende problemen aan de slag konden. We wachten nu op onderdelen uit de VS om de rest van de reparaties van de omvormers te kunnen realiseren. Maar er moet dan wel iemand komen die ze meebrengt.

Stichting Hulp Haïti Driel

IBAN: NL95 INGB 0001 5210 16

Correspondentieadressen:

Nederland: Flessestraat 38 - 6666 CR HETEREN

06-45956059 - info@hulp-haiti.nl

Haïti: annerobhaiti@gmail.com

Website:

www.hulp-haiti.nl

E-mail:

info@hulp-haiti.nl

KOFFIE-INLOOPOCHTEND WOENSDAG 14 MEI

Fijn om elkaar weer in het voorjaar tijdens de koffie-inloop te ontmoeten in Ons Gebouw, onder het genot van een lekker bakkie koffie of thee.

Van harte welkom!

Om gewoon bij te kletsen over bijvoorbeeld actuele gebeurtenissen, over iets leuks, iets moois, met natuurlijk ook de mogelijkheid om iets serieus of ontroerends met elkaar te delen.

Ben je benieuwd naar ons koffie-uurtje?

Kom gerust eens langs!

Voor woensdag 14 mei van harte uitgenodigd van 10:30 tot 12:00 uur in Ons Gebouw.

En neem gerust je buurvrouw/-man, vriend/vriendin/kennis mee!

Gastvrouw en gastheer zijn Joke en Hans Houweling.

Hartelijke groeten, we kijken ernaar uit!

BOEKENMARKT

We kijken terug op een geslaagde boekenmarkt in de kerk en Ons Gebouw op 28 en 29 maart, met een opbrengst van € 944,20. Fantastisch!

Iedereen die heeft bijgedragen, op welke manier dan ook, bedankt!

In de maand mei staan twee activiteiten op het programma:
een ochtend over een nieuwe manier van samenleven en een avond met de VIS-slotvoorstelling.

Voorlevers van de nieuwe samenleving – 17 mei

De eerste activiteit heeft als titel: '*Voorlevers van de nieuwe samenleving*'. Klimaatverandering en uitputting van de aarde maken het noodzakelijk dat we op een andere manier gaan produceren, consumeren en leven. Maar hoe kan dit eruitzien? En wie zijn de 'voorlevers'? Dit zijn mensen en organisaties die ons in de praktijk laten zien hoe het anders kan, positief en in harmonie met jezelf, de ander, de natuur. Nieuwsgierig geworden? Laat u inspireren om mee te doen!

Jelleke de Nooy-van Tol – o.a. auteur van het boek *Voorlevers van de nieuwe samenleving* – zal deze avond (in)leiden.

Het Zendingslokaal, Kerkplein 4, Hemmen
Zaterdag 17 mei 2025, 10.00-12.00 uur

VIS-slotvoorstelling: 'Timzingt voor jou!' – 23 mei

Timzingt maakt liedjes, cabaret en kleinkunst en begeleidt zichzelf op piano, gitaar en ukelele. Hij speelt en zingt over (bijna) alles wat leven heet.

'Timzingt voor jou!' is een programma dat is samengesteld uit zijn eerdere cabaretprogramma's over leven en leren en wat dat ongelooflijke geloof daarmee te maken zou kunnen hebben. Het is een wervelende mix van muziek en kleinkunst, soms hilarisch, soms ontroerend, met rake, scherpe teksten, eerlijke en tedere poëzie. Zie voor meer informatie Tims website: www.timzingt.nl

Dit jaar is de slotvoorstelling op een vrijdagavond. Inloop en koffie vanaf 19.30 uur. Het programma duurt ongeveer anderhalf uur (zonder pauze). Na afloop kunt u met Tim en met elkaar napraten onder het genot van een drankje en hapje.

*Kerkelijk Centrum De Voorhof, Nedereindsestraat 30C, Kesteren
Vrijdag 23 mei, 20.00-22.00 uur*

In verband met de logistiek stelt VIS het op prijs dat u zich aanmeldt, via de website www.gele-boekje.nl of bij ondergetekende.

*Met vriendelijke groet,
Hans Brinkman*

Hoi allemaal,
Als ik dit schrijf zit het 40-dagenproject er bijna op.
Hebben jullie ook zo veel plezier gehad met de wakkere wandelaar? Ik vond het wel gezellig dat zij/hij er elke week was met zijn beer en de ochtendgym.

Ook Palmpasen is al geweest. Dit jaar helaas niet zo bruisend als andere jaren. We hebben wel palmpasenstokken versierd (zie de foto's), maar er was niet veel opkomst en op zondag kon ook Concordia niet meedoen aan de optocht.

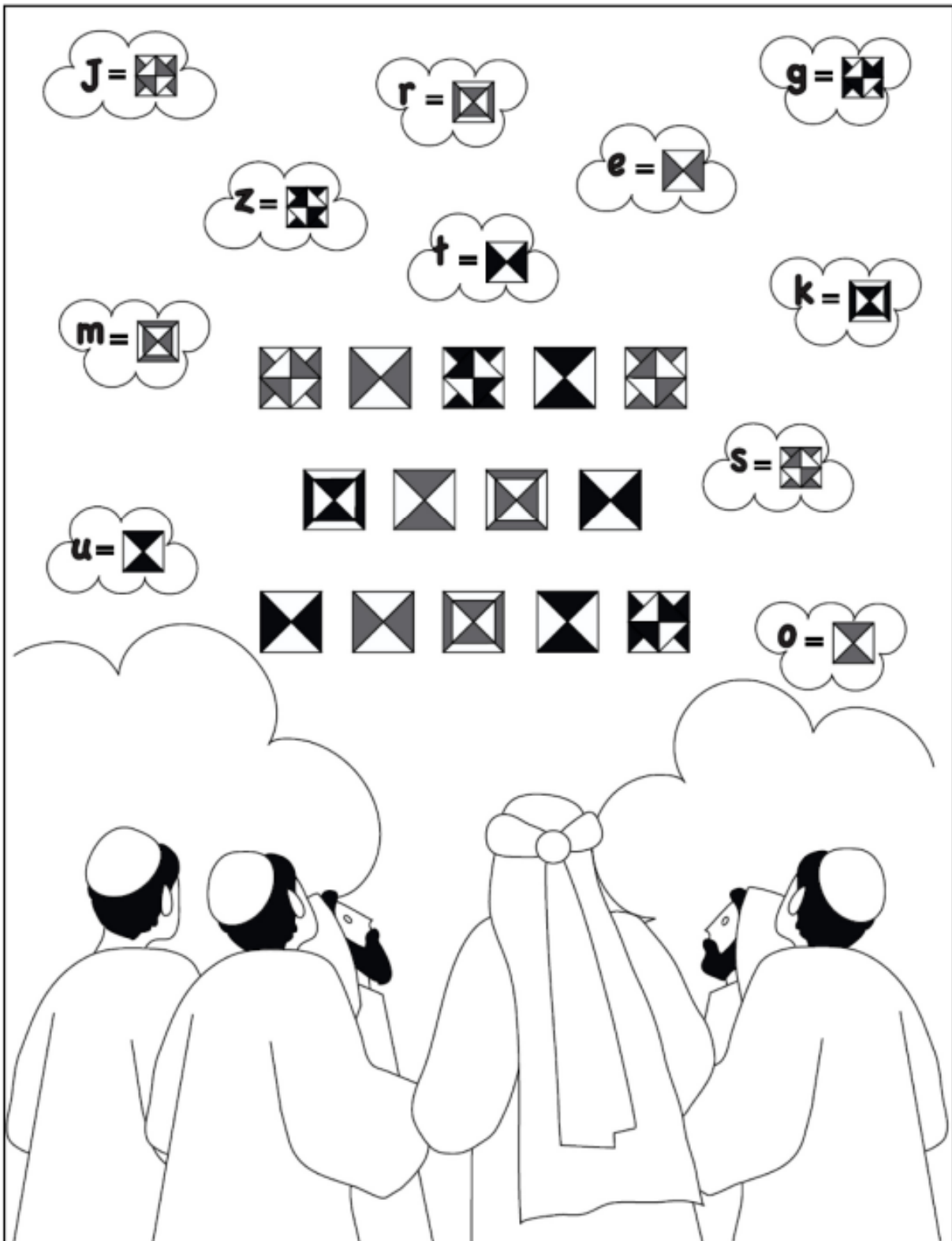
Ook beginnen de eindexamens binnenkort, of misschien ben je hier al mee begonnen. Ik weet dat Job Balkema dit jaar examen doet, maar doe jij ook examen en weet ik dat niet ... laat het mij dan weten. Heel veel succes gewenst!

Op zondag 25 mei wordt er weer een Kliederkerk georganiseerd voor de gezinnen uit Driel en Heteren. Jullie zijn dit keer welkom in Heteren. Thema: 'Genezing van een blinde'.

We starten om 12:30 uur met een lunch. Kom jij ook? Laat het mij dan even weten.

Groeten van Elske Quakkelaar, jeugdouderling
(jeugdouderling@pkndriel.nl)

PUZZEL

Opdracht: Los de puzzel op. Wat staat er dan?

*In deze rubriek ga ik met mensen uit ons midden in gesprek over wat hen bezighoudt, wat ze daarin ervaren en wat ze erover willen delen. In dit meinummer is dat **Jaap de Jong**, die 'de oorlog' zelf meemaakte.*

“Je hebt het niet altijd voor het zeggen, maar geloven betekent voor mij dat ik een toekomst heb.”

“Zo veel heb ik niet te vertellen, hoor”, glimlacht hij, als ik hem vraag of ik voor deze rubriek een keer bij hem terecht kan. En specifieke herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog? “O ja, die heb ik zéker.” En erover vertellen wil hij ook best. Als ik eenmaal aan de huiskamer-tafel ben aangeschoven, komen de verhalen bijna als vanzelf.

Schipperskind

Geboren in Amsterdam (1933) groeide Jaap op in een schippersgezin, samen met twee oudere zussen. Z'n ouders voeren op een binnenvaartschip van 30 m lengte; zijn vader was in loondienst bij de Koninklijke Papierfabrieken Van Gelder Zonen, uit Apeldoorn.

Voor schipperskinderen was er in die tijd nog geen leerplichtwet. Wie naar school wilde volgde óf ligplaatsonderwijs daar waar het schip aanmeerde óf kreeg continuonderwijs; in dat laatste geval ging je naar een internaat. “Daar ging je pas naartoe als je een jaar of 10 was, want de lessen waren daar ook 's avonds; je deed er vier leerjaren in twee jaar tijd. Ik moest in 1943 naar het internaat in Vreeswijk, de Prins Hendrikschool, maar ik heb er nog geen jaar op gezeten, want toen werd de school door de Duitsers gevorderd en konden we er niet meer terecht. Bedden, keukengerei, alles was vernietigd.”

Een beetje bang

Jaap was nog maar een jochie toen de oorlog uitbrak. Zijn ouders voeren vaste routes, vooral op Apeldoorn, onder meer via de Nederrijn en het Apeldoorns Kanaal. “En omdat ons schip een gasgenerator had, op antraciet gestookt, moest mijn vader enkele schepen van Van Gelder die op diesel voeren op sleeptouw nemen, want diesel was op de bon en dus schaars. In ruil daarvoor kreeg mijn moeder bonnen voor melk; die haalde ze dan onderweg bij boeren langs de vaarroute.”

Aanvankelijk konden ze tijdens de oorlog dus nog doorvaren – zij het niet zonder risico's. "Schepen werden in die tijd al varende beschoten, ook van Engelse zijde. Dat betrof vaak schepen die door de Duitsers gevorderd waren, maar wij voeren daar ook nog tussen. Dat was spannend. Eigenlijk was je altijd wel een beetje bang."

Het ging goed, tot ze eind 1944 in de haven van Renkum lagen en niet meer verder mochten richting Apeldoorn. "We werden gedwongen de Nederrijn weer af te zakken tot de omgeving van Maurik. Daar werd ons schip gevorderd door de Duitsers, die hun manschappen ermee wilden bevoorraden met eten en munitie."

Maar waar moesten jullie dan naartoe? Want het schip was ook je huis!

"We werden opgevangen op het terrein van steenfabriek De Roodvoet, bij Rijswijk (GE). Daar lagen toen tientallen gevorderde schepen. En al die opvarenden moesten natuurlijk onderdak. Wij hadden het 'geluk' dat we werden onder- gebracht in het schaftlokaal bij de fabrieken, dat was aardig ruim. Daar hebben we de winter deels doorgebracht."

Hoe was dat? Wat kon jij daar overdag doen en wat deden je ouders?

"Mijn vader werd direct ingekwartierd bij de aanleg van een nieuwe waterweg, het Amsterdam-Rijnkanaal, dat de Nederrijn en de Waal zou verbinden. Van Tiel tot Beusichem moest de dijk namelijk worden opgehoogd." Daar zit een langer verhaal aan vast, dat voor deze rubriek te ver voert: het plan van de Duitsers om de Betuwe onder water te zetten om zo de geallieerde opmars te stuiten. Dat heeft de bevolking in dat gebied enorm veel leed en schade berokkend. Tegelijk loerde het gevaar van een dijkdoorbraak, waardoor het water verder het westen in zou lopen, wat ook voor de vijand zelf een bedreiging vormde. Daarom moest die dijk rap worden verhoogd.

In die periode kregen de kinderen les in het huis van de steenoven-directeur, dat ook op het terrein stond. Jaap: "Die man had zelf ook schoolgaande kinderen en stond de grootste kamer in zijn huis ervoor af. Boekjes betrok hij van een school in het genabuurde Rijswijk. En we hadden nog onze leermappen die we altijd aan boord hadden gebruikt. Ik herinner me dat we zelfs les kregen van een paar studenten uit Wageningen, die daar ook waren gestrand."

Bevalling

Sommige gebeurtenissen uit die tijd staan bij hem op het netvlies gebrand. Toen de Betuwe in december 1944 onder water liep, moest de bevolking daar als een haas evacueren, met achterlating van vrijwel alles. Een ramp! Sommigen vluchtten toen naar de steenfabriek. Jaap, na een korte stilte: “En toen gebeurde er iets, dat herinner ik me nog heel goed: Er kwam een gezin bij ons in het schaftlokaal wonen: vader, moeder, hun schoonzoon en hun dochter, die hoogzwanger was. Mijn moeder heeft die jonge vrouw toen geholpen bij de bevalling, en daarna heeft ze nog gebakerd. Het kindje werd ‘Thera’ genoemd, als ik me goed herinner.”

Bommen

Hier zit nog een tweede gebeurtenis aan vast. In maart 1945 – de Betuwe was toen gelukkig weer droog – werd het terrein van de steenfabriek gebombardeerd. Door de Engelsen! Achteraf bleek dat het om een misverstand ging, maar toen was het leed al geschied. “Ik herinner me dat er vooral kinderen bij omkwamen, die waren net op het terrein aan het buitenspelen. Onder de volwassen slachtoffers waren opvarenden van de gevorderde schepen, maar ook werknemers van de steenfabriek.” Het raakt hem weer als hij erover vertelt. “Er zijn er begraven bij de kerk van Rijswijk, waar wij zondags kerkten. Ik ben daar later nog wezen kijken met een van mijn dochters, maar we konden niets vinden. Het waren natuurlijk arme mensen, die hebben vast geen herkenbaar graf gekregen.”

Hoe waren al die dingen voor jou als kind, Jaap, weet je dat nog?

“Tja, dat is niet zo makkelijk te zeggen. Kijk, je onderging het, de dingen overkwamen je. En soms gebeurde er ook iets bijzonders.”

Een verrassend staartje

Zoals? Hij vertelt hoe het bombardement op zijn beurt voor hen een verrassend staartje had. Ook al waren zij als gezin zelf niet getroffen door de bommen, “wij moesten daar toen natuurlijk wel weg. Alles was kapot. Was het niet vanwege de bommen, dan wel door de explosieven. En toen kwam het bijzondere: wij konden terecht bij het gezin waarvan dat kindje bij ons in het schaftlokaal was geboren.

Zij waren intussen weer teruggekeerd naar hun huis in de Betuwe. Tot na de zomer van 1945, dus een maand of wat na de bevrijding, hebben we bij die mensen ingewoond, net zolang tot we weer terug konden naar ons schip.”

Opnieuw in de vaart

Dat schip bleek in Amsterdam te liggen en moest in Groningen worden gelost. Het was volgeladen met meel, in eerste instantie bestemd voor de zich terugtrekkende Duitsers. Jaap: “Maar uiteindelijk kreeg de hongerende (en protesterende) Groningse bevolking toch voorrang.” En hoe was het schip eraan toe? “Het was zwaar gehavend, er was ook munitie in vervoerd, de motor was onklaar. Gelukkig kon het terug worden versleept naar Amsterdam; daar is het toen hersteld.”

Na de oorlog moest Jaap eerst in Amsterdam de lagere school verder afmaken. “Ik ging toen bij particulieren in de kost, kennissen van mijn vader.” Daarna was de tijd rijp om het schippersvak te leren. Twee jaar zat hij op de opleidingsschool in Amsterdam. Eenmaal van school af, lag ook voor hem de binnenvaart open. Wel veranderde er in de jaren na de oorlog veel. “Kleine kanalen moesten sluiten, voor kleinere schepen werd het steeds moeilijker. Ook het Apeldoorns Kanaal werd gesloten. Voor de zware schepen van 700 ton is er in de jaren 50 bij Dieren nog een nieuwe sluis gebouwd, maar zelfs die heeft niet zo lang meer gefunctioneerd. Apeldoorn kwam in een ruit van snelwegen te liggen. Zowat alles ging voortaan over de weg.”

Toch heeft hij in 1965 het oude schip nog overgenomen van zijn vader. “Ik heb er nog zes jaar mee gevaren, tot de sluis bij Driel er was. Daarna kreeg ik werk aan de wal.”

Maar eerst trouwde hij begin 1967 met de drie jaar jongere Truida, ook een schipperskind. Ze kregen twee dochters: Maaïke (1967) en Kristina (1971). “Maaïke heeft nog vier jaar van haar leven meegevaren.”

Aan de wal in Driel

In 1971 werd Jaap sluiswachter bij Driel. Ze kregen een dienstwoning toegewezen aan de rand van de Nederrijn. “Ik zag geen kans om wat anders te gaan doen. Ik heb de Ziekte van Bechterew, daar kreeg ik steeds meer last van. Ooit heb ik zeven maanden platgelegen.”

Mijn oog valt op de wandtekst boven zijn hoofd: ‘WAT DE TOEKOMST BRENGEN MOGE, MIJ GELEIDT DES HEEREN HAND.’ Jaap glimlacht.

“Die komt van mijn vrouw, zij was van de teksten.”

Hij vertelt dat ze in Driel meteen lid werden van de Hervormde Kerk, bij ds. Koelman. “De goede sfeer hier heeft me altijd aangesproken. Ik heb ook een tijd in het kerkbestuur gezeten. Kijk,” – hij wijst op de grote paaskaars in de hoek van de kamer – “die kreeg ik als dank. Truida deed veel vrijwilligerswerk en werd hier lid van de vrouwenvereniging, dat vond zij heel fijn. Zeven jaar geleden werd ze erg ziek. Toen woonden we al hier, aan het Polenplein. Ik heb haar tot het eind toe verzorgd. Dat was zwaar.”

Wat houdt jou op de been, Jaap, wat is je houvast, mag ik dat vragen?

“Samen zijn is heel belangrijk voor me, zeker nu ik alleen ben. Ik heb veel steun aan mijn dochter en schoonzoon uit Schuytgraaf en goed contact met mijn dochter in Kampen. Ik geniet van de kleinkinderen en mijn achterkleinkind. En de kerk biedt veel, ik heb er mijn vaste plek.” Als het even kan bezoekt hij ook de dingen die doordeweeks vanuit de kerk worden georganiseerd, zoals de koffie-inloop, een gesprekskring of de sobere maaltijd.

“Wat geloven voor mij betekent? Je hebt het niet altijd voor het zeggen, maar voor mij is het dit: dat je nog een toekomst hebt.”

Jaap, hartelijk dank voor je gastvrijheid en wat je wilde vertellen!

*Ook iets te delen? Neem gerust contact met me op
(E coosjeaan@gmail.com ; M 06 - 12 43 16 10).*

GEBED IN TIJDEN VAN OORLOG(SDREIGING)

Hoe kan er in de wereld vrede zijn
wanneer gerechtigheid en recht niet tellen,
wanneer soldaten sneuvelen in pijn
en burgers schuilen in verborgen kelders.
Als de agressor aast op meer terrein
en kracht en afweer niet meer kunnen helpen?

Wie zo zijn hele leven achterlaat
en vluchten moet naar nergensland en verder –
zij gaan berooid in tranen over straat.
Geef onderweg aan hen een goede herder,
een mens die helpt, een deur die openstaat,
een hart vol liefde, in de nood een redder.

Heer Jezus, laat hen niet de dood ingaan,
het leven is bij U in goede handen.
U droeg het kruis en biedt ons vrede aan,
een warm onthaal van vrijheid, open armen.
U helpt ons in de strijd van het bestaan
en geeft als wapen: liefde voor de ander.

*Liedtekst: Ria Borkent
Te zingen op de melodie
van Lied 221 (Liedboek)*

AGENDA (voor meer informatie, zie elders in dit kerkblad)

Woensdagmiddag 7 mei (let op: het is verschoven naar de middag!):
Gespreksgroep Leven en geloof 14:30-16:00u in Ons Gebouw. Inloop met koffie/thee vanaf 14:15u. Ook interesse? Welkom!

Zondagmiddag 11 mei: Blij Kerk Concert in de R.K. Kerk in Driel:
Projectkoor Gelderland met 'Dans van de ziel'. Aanvang 14:30u (gratis toegang, pauze met koffie/thee, deurcollecte na afloop).

Woensdagochtend 14 mei: Koffie-inloop in Ons Gebouw, 10:30-12:00 uur. Gastvrouw en gastheer: Joke en Hans Houweling. Van harte welkom!

Zaterdag 17 mei: VIS: 'Voorlevers van de nieuwe samenleving', inspirerende bijeenkomst van 10:00-12:00 uur in het Zendingslokaal, Kerkplein 4, Hemmen.

Vrijdagavond 23 mei: Slotvoorstelling VIS: 'Timzingt voor jou!'
Een programma, vol liedjes, cabaret en kleinkunst en ontmoeting.
In Kerkelijk Centrum De Voorhof, Nedereindsestraat 30C te Kesteren, vanaf 20:00u (inloop v.a. 19:30u).

Zondagmiddag 1 juni: Blij Kerk Concert in de R.K. Kerk in Driel:
een optreden van de Nederlands-Spaanse zangeres Raquel Kurpershoek met flamencomuziek. Aanvang 14:30 uur (gratis toegang, pauze met koffie/thee, deurcollecte na afloop).

Zondagmiddag 1 juni: Choral Evensong in de Koepelkerk,
Jansplein 60, 6811 GH Arnhem. Aanvang 16:00 uur. Toegang vrij (deurcollecte na afloop).

Levenslust en levenskunst

Af en toe lees je een boek dat nog een tijdje bij je blijft hangen. Dat had ik met *Demon Copperhead* van Barbara Kingsolver, dat ik onlangs las. Voor dit boek uit 2022 kreeg zij de Pulitzerprijs in de categorie fictie. Het gaat over een jongen die opgroeit in een armoedige, kansarme omgeving in Lee County, Virginia (VS). Zijn vader verongelukt voor hij geboren wordt, zijn moeder, die hem door haar zware drugsverslaving bij tijd en wijle ernstig verwaarloost, overlijdt aan een overdosis als hij 11 jaar is. Ondertussen heeft hij al te maken gehad met fysieke en geestelijke mishandeling door zijn stiefvader. Dat zet zich voort met andere daders en in meerdere varianten, wanneer hij in verschillende pleeggezinnen terecht komt. Wat krijgt dat joch het te verduren ... De schrijfster heeft hem een fijn gevoel voor humor gegeven en een enorme overlevingsdrang en levenslust. Die heeft hij ook nodig, want de bakken ellende lijken eindeloos ...

Nu wil ik hier geen uitgebreide recensie schrijven natuurlijk; het gaat me vooral om die levenslust die deze jongen aan de dag legt. Dat is méér dan alleen positief zijn, altijd blijven lachen of 'kop d'r veur en verdergaan' (al is het dat soms óók). Zijn levenslust komt tevoorschijn in zijn humor, zijn verlangen naar verbondenheid, vriendschap en liefde, in vertrouwen dat hij geeft en ontvangt (toch soms ook, God zij dank), in hoop die hem door diepe, diepe dalen trekt.

Dat is dan niet alleen levenslust, maar ook levenskunst: hoe een betekenisvol leven te verwezenlijken, ook in veranderende omstandigheden.

Dat past voor mijn gevoel bij de tijd waarin we ons nu, kerkelijk gezien, bevinden: tussen Pasen en Pinksteren.

Het intrigeert me dat in de Bijbel blijkt dat Pasen niet vanzelfsprekend was. Dat de getuigen van het lege graf dit niet konden duiden, ook niet in het licht van alles wat Jezus hen verteld en voorzegd had. Laat staan dat ze het ook zo ervoeren: de dood overwonnen, de Heer leeft!

De Emmaüsgangers hadden een bijzondere en inspirerende ontmoeting met de Levende nodig voordat het voor hen werkelijk Pasen werd (Lucas 24: 13-35). De leerlingen krijgen in een ontmoeting met de Opgestane 'de geest' en dán pas wordt het werkelijk Pasen (Johannes 20: 19-23).

Met andere woorden: angst en hopeloosheid zijn niet zomaar overwonnen, vreugde en hoop moeten groeien; en daar krijgen wij van Godswege hulp bij.

We bevinden ons dus zeg maar in een groeifase: in hoeverre ervaren wij opstanding, levenslust en levenskracht? Hoe ver zijn wij al gegroeid in het hebben en vasthouden van hoop?

Een mooi gebed bij deze thematiek schreef ds. Marloes Meijer:

*Als een nog niet gezongen lied dat in de verte zachtjes klinkt,
als de eerste pennenstreek op een onbeschreven blad,
als bloesem die haast barst uit de knop,
zo is uw hoop, o God:
vol schoonheid en ruimte en vreugde.
Met wie verlangen naar liederen vol zuiverheid,
naar verhalen zonder grenzen,
naar levenslust die uit zijn voegen barst.
bid ik om uw hoop, o God:
zuiver, grenzeloos en levendig.*

Ds. Marieke Muijen

BIJ DE DIENSTEN

Bijbelleesrooster

Het leesrooster dat we hieronder vermelden is een selectie uit het oecumenische (jaar)leesrooster, uitgegeven door de Protestantse Kerk in Nederland.

NB Voorgangers zijn vrij om in de diensten van het rooster af te wijken, dus niet altijd komen de onderstaande bijbelgedeelten ook in de zondagse liturgie terecht.

Zo 4 mei Jeremia 32:36-41 Openb. 5:6-14 Lucas 24:35-48

Zo 4 mei 19:00u: *Oecumenische Viering 4 mei i.s.m. de R.K. Kerk
in de Maria Geboortekerk te Driel*

Zo 11 mei Num. 27:12-23 Openb. 7:9-17 Joh. 10:22-30
Ontmoetingszondag in Driel (i.s.m. Heteren)

Zo 18 mei Deut. 6:1-9 Openb. 19:1-9 Joh. 13:31-35

Zo 25 mei Joël 2:21-27 Openb. 21:10-27 Joh.14:23-29

Do 29 mei 2 Kon. 2:1-15 Hebr. 9:24-28 Luc. 24:49-53
9:30u: *Hemelvaartsdag, dienst in Heteren*

Zo 1 juni 1 Sam. 12:19b-24 Openb. 22:12-21 Joh.14:15-21

OPPASDIENST VOOR DE ALLERKLEINSTEN

Voor de allerkleinsten (0 t/m 3 jaar) is er tijdens de kerkdienst oppas in Ons Gebouw. Wil je hiervan gebruikmaken, neem dan contact op met Cora Camps (*gegevens: zie papieren kerkblad*).

Dit graag melden uiterlijk vrijdag voor de betreffende zondagsdienst.

VERVOER NAAR DE KERK

Bent u niet in de gelegenheid om zelfstandig naar de kerk te komen, dan willen wij u graag ophalen. Een telefoontje naar de heer Paul Baart en het wordt geregeld.

Bij geen gehoor kunt u contact opnemen met Elsbeth van de Boer (*voor hun gegevens: zie papieren kerkblad*).

ROOSTER BLOEMENDIENST

4 mei	:	fam. De Langen
11 mei	:	fam. Van Merkerk
18 mei	:	fam. Houweling
25 mei	:	fam. Bloed
1 juni	:	fam. Roeleveld

*KOPIJ voor het volgende kerkblad (juni 2025) uiterlijk aanleveren op dinsdag **13 mei** via e-mailadres: ontmoetingdriel@gmail.com*

KERKDIENSTEN

Alle diensten beginnen om 10:00 uur, **tenzij anders vermeld.**

Zondag 4 mei

Voorganger : ds. J. Dorst, Nijmegen
Organist : Freek Withaar
Uitgangscollecte : Leger des Heils
Koffieschenken : Marchien Pranger en Jaap van Merkerk

Zondag 4 mei 19:00u

Oecumenische viering 4 mei in de RK Kerk
Voorganger : ds. M. Muijen, Tiel

Zondag 11 mei

Ontmoetingszondag Driel (i.s.m. Heteren)
Voorganger : ds. M. Muijen, Tiel
Organist : Henk Kiestra
Uitgangscollecte : Wilde Ganzen
Koffieschenken : Desiree en Rob van der Harst

Zondag 18 mei

Voorganger : ds. E. Baljet, Arnhem
Organist : Janneke Bron
Uitgangscollecte : Pastoraat

Zondag 25 mei

Voorganger : ds. J. Diepersloot, Wageningen
Organist : Freek Withaar
Uitgangscollecte : Bloemen in de dienst

Donderdag 29 mei 9:30u *Hemelvaartsdag, dienst in De Vloedschuur*

Voorganger : ds. M. Muijen, Tiel

Zondag 1 juni

Voorganger : Mw. F. Bunjes, Velp
Organist : Jaap van der Spek
Uitgangscollecte : Plaatselijk diaconaal werk
Koffieschenken : Hetty Lommert en Henny Ladestein